

ձիւսն խոշորող բռնեցին՝ ձին իւր նուազն առանց չլիթելու երգեց:

Արդարութեան շարժիրը:

Մէկ ճանդերըրէ մէջ իւրեանք 0-015 մեքր կը շարժի, մարք 1-25, միջիով (patin) սահող մը 2-95, Հալէի (Halley) գիտնարն արեւաբացութեան (aphélie) առին 3, ամենէն արագընթաց դեպք 4, օգապարիկն (երբ հոլ չկայ) 6-4, ուսր-հանգստի մը 7-1, ծանծը 7-6, ամենարագ շարժեալը 8-5, երկանիւր (bicycle) 9-7, օդիւր 10, ծովաւոր-բանաւ 11-5, շնկաւոր մը 11-6, ձիւրշաւի մէջ սուրացող ձին 12-6, հեղեղը 14-3, ճեպրեթաց մը (շողեկառաց) 16-7, ուղիւսնու ալիք մը 21-8, լճը-լճաբեր աղանի մը 27, փնթորիկը 45, ծիծառը 67, ամենաարագիկ թռչողը 116, Գրագադուսլիի ճիւղնեւորը (երբ 1883 Օգոստոս 27ին Մետաիի ջրաւայրին մէջ հրաբուխը բորբեքեցաւ) 290, ձայնի 337, երկրի հասարակածակէտը 463, թնդանթիի գնդակը 500, ամենարագ մակընթացութեան ալիք մը 800 մեքր:

Մէկ մանրերկրորդի մէջ լուսինը 1 քիլոմեքր ծաւալայ կ'ընէ, վառօդի պայթում մը 5-8, արեւը 7-6, Էրիկ աստղը 15-4, երկրը 29-5, սլացող աստղ մը միջին հաշուով 40, Հալէի գիտնարը արեւամերձութեան (périhélie) առին 393, մրրիկ արեգական 402, հեռագրական պարանի հասումը 4.000, հեռագրի հասումը 11.690, ներածական հասումը 18.400, երկնարական հասումն միջին թիւը 36.000, լոյսը 300.000, էկայանն շէն մը հասումը (երբ պղնձաթիւրը 1-7 միլիմեքր գործութիւն ունենայ) 463.500 քիլոմեքր:

Թիռնոց սարիքը:

Թռչնոց մէջ ամենէն աւելի կ'ապրի ծիծառը: Կ'ըստի թէ 300 տարի կ'ընայ բազէ: Այլք կը հաստատեն թէ 162 տարի ապրող քաղէր շատ կան: Դանւ անգղն ու արծիւն երկարակեց ան: 1819ին շուշնիք փշեց ծովաբծիւ մը, որ 1715ին (ուստի 104 տարի յառաջ) բռնուած էր: Դոյնպէս 1706ին բրու-նուած անգղ մը 1824ին վերջին շուշնք առաւ Աի-կենայի Շէնպարունի անասնաբանին մէջ: Ուստի 118 տարի ապրեցաւ: Գերթութեան մէջ: Թռւթակները 100 տարի գերութեան մէջ կ'ապրին: Դոյնպէս առաջ ու կ'ըսեն առ քաղաւք շատ երկարակեց ան: Ընտանի արջապն 15—20 տարի, աղանիւն 10, երգեցիկ թռչունները 8—18 տարի կ'ապրին: Ընդ-հացաւոր ստիակը գերութեան մէջ հազիւ 10 տարի է: Կենտենն առ առաւել 15 տարի կ'ընան: Դոյնպէս բնոյնի գեղձանիկը 12—15 տարի հազիւ կ'ապրի, բայց վայրին քանդաւանն կ'ընէ զայս շատ երկարակեց է:

ՔԱՂԱՔԱՆԵՍ ՏԵՍՈՒՐԱՐԱՅ

Անցեալ ամիս ուրախական լրեր տալ յուսացնող այս ամսուան համար: Ըստ մասին մեր յոյսն իրականացաւ, թայց ըստ մասին ալ յուսուող մնասանդ թէ քաղաքաւ շատ քան կը մնայ:

Ուսմանսն պետութեան ծնող արած զօրաւոր միջնոցն իրեւնի խողովակ վիճակին վրայ ստացող պետութեան շնորհ: Եւրոպիայի խոնհամութեանը ծանր վտանգներու առջին ամսուանցաւ, և այն կու-կանմ որ «ստարազգեցութիւն» մը կը նշմարուի ի Կիւ-տէ, ստուրուեցաւ: Վասն զի Յունաց տէրութիւնն այս մասին ծառայեցողի մը համեմ, և նաեւ Կիւտիի փա-խըստականաց մասնաւոր տուն ու յարկ պատրաստեց: Վիեննայի, Պերլինի և Լոնտոնի խորհրդարանաց տղ-ւած պատասխանն ոչ թէ միայն Յունները չիւրսիւսեց, այլ եւ ծնողութիւնը ըստ շատ անգամ: Այսպէս Կիւ-տիի ինդիքն քաղաքական ինդիքը կարգէն կը շնորհ:

Եւրոպայի խաղաղութիւնն շոր նեցուկ ուն տա-ցաւ՝ Աստորիի Փրանկիսկու Յովակի կայսեր ի Պերլին ըրած այցելութեանը: Թիւն ամէն այցելութեանց ծա-մանակ մեծամեծ անմասնութեանց պատուին համե-մատ մեծ կ'ըլլայ նաեւ հիւրընկալութիւն, սակայն վիեննայի Prosses կիսապաշտօնական լրագրին առաւ-մական լրատուին նայելով, «յոսացուած ընդունելու-թիւնն զատ» յոսացուած նոյնգիծմը ողջունեց Գիւ-րմանիայի ժողովուրդն աստորիական կայսրը: Զորս օր տնեցին հանդիսութիւններն, թայց թրքուս շորս հա-բիւր ստորի ալ պիտի յըշուի այս հիւրընկալութիւն:

Դուպէս որ քարեկամ ու թշնամի ի միասին կը գուշակէին, այնպէս ալ եղաւ: Պուլսմեծ — դատա-պարտեցաւ: Գիւտաւոր յանցանքն է քաղաքական ա-պստամբութեանն մը գահնեց ըստու գաղտնի շունա-դրութիւն: Երկրորդ գաղտնի դրամազուկները իւր ան-ճական նպատակներու համար միեւն ըլլաւ: Մակնայ այս վերջին Պուլսմեծին համոզմէն համեմատ զուտ զրպարտութիւն է: Վասն զի նոյն դրամներ, կ'ըսէ Պու-լսմեծ իւր առ զաղաղութեան ժողովուրդն քողարգրին մէջ, ոչ թէ իւր անմասկան, այլ տէրութեան օգտին գործածած է, ծածուկ լրտեսներ ղնելով նոյն իսկ գը-րմանական դեսպատաստան դիւանին մէջ: Բաւական քա-լուիքին: Մակնայ շատ դժուարաւ պիտի կարծիայ Պու-լսմեծ իւր անկմանն կանգնի: Մուսանք, վերջնական դատաստանն պիտի վճարի միջնու հօկու. 13, ժողովը-դեան տուած մայքով:

Վիեննա՝ Պարսից մէծ. Եւր-իւ-շահն արժա-նալէս աստիջականիւնը զարգած է: Այս երկրորդ տն-գամն է՝ որ Պարսից մեծագոր Պիսն աստորիական մա-րաքաղաքը կը կոչէ: Պարզ այցելութիւն մըն է, թէ նաեւ քաղաքական նշանակութիւն մըն ալ ունի: Չնոք կ'ըստ արաբական, քանի որ — մտադրութեան արժա-նի է — զրօթէ ամէն մեծ տէրութեանց այցելութիւն դ-րած է: Թիւն Պարսկաստան փոքրիկ երկիր մըն է հա-մեմատութեանը այլ տէրութեանց, սակայն Անգղիոյ համար շատ մեծ կարեւորութիւն ունի: «Անգղիական բանակներն Պարսկաստանէ անցնելու եղած միաբա-նութեան», լրին կը հաստատու երբ ըսամք:

Ջարմանալի ազգ են — Պուլկարները: Ներքին քարեկարգութիւն, յառաջադիմութիւն եւ քաղական զօ-րութիւն ստանալէն նոյն, արտաքուստ ալ յարաբե-րութիւններն քաղաքներ կը շանան: Այս յաղաղութեան օգուտ քաղելով անկախական փոքրիկ կողմակցութիւն կը կնդրանութեան շարժումներ կ'ընէ:

ՎԵՐՏԱՐԱՐԱՅ ԵՒ ՊԵՏԱՐԱՐԱՅԻՆ ԻՐԱՐԱՐԻՐ

Է. ԻՐԱՐԱՐԱՅԻՆ Է. ՊԵՏԱՐԱՐԱՅԻՆ

ՎԻԵՆՆԱ, ԻՐԱՐԱՐԱՅԻՆ ԵՒ ՊԵՏԱՐԱՐԱՅԻՆ